

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

*Соціально-гуманітарний факультет
Кафедра романо-германської філології та перекладу*

**Методичні рекомендації щодо написання
курсної роботи з навчальної дисципліни «Основи
теорії перекладу» для студентів спеціальності 035
«Філологія» ОП «Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська»**

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ
Освітня програма

Перший (бакалаврський)
03 Гуманітарні науки
035 Філологія
Германські мови та літератури
(переклад включно), перша
англійська

Тип дисципліни

Обов'язковий компонент 07
(ОП «Германські мови та
літератури (переклад
включно), перша - англійська»)

**Біла Церква
2022**

УДК 378.14 : 81'25 (076)

Рекомендовано
науково-методичною
комісією Білоцерківського
НАУ (протокол № 7 від
11.05.2022 року)

Рецензенти:

Цвид-Гром О.П., к.п.н., доц., завідувач кафедри іноземних мов Білоцерківського національного аграрного університету

Захарова Н.О., к.ф.н., ст. викл. кафедри перекладу та словянської філології Криворізького педагогічного національного університету

Методичні рекомендації щодо написання курсової роботи з навчальної дисципліни «Основи теорії перекладу» для студентів спеціальності 035 «Філологія» ОП «Германські мови та літератури (переклад включно, перша – англійська) / Уклад.: В.Д Ігнатенко, О.О. Михайленко. – Біла Церква, 2022. – 43 с.

Методичні рекомендації щодо написання курсової роботи для студентів спеціальності 035 «Філологія» ОП «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська» містять теоретичні засади та методику написання курсової роботи з урахуванням новітніх вимог до цього виду навчально-наукової діяльності для студентів спеціальності 035 Філологія, ОП «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська».

© Ігнатенко В.Д., Михайленко О.О.
© БНАУ, 2022

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Розділ 1. Вимоги до написання наукової роботи.....	6
Розділ 2. Структура та етапи підготовки роботи.....	9
2.1. Структура роботи.....	9
2.2. Етапи підготовки роботи.....	11
2.2.1. Підготовчий етап.....	11
2.2.2. Робота над текстом дослідження	13
2.2.3. Завершальний етап роботи	15
2.2.4. Мовне оформлення роботи.....	16
2.2.5. Чорновий варіант роботи.....	17
2.2.6. Остаточний варіант роботи.....	17
Розділ 3. Оформлення роботи.....	18
3.1. Стандарти оформлення.....	18
3.2. Оформлення цитат.....	19
3.3. Оформлення бібліографії.....	21
Розділ 4. Керівництво роботою та її рецензування.....	27
Розділ 5. Захист та оцінювання роботи.....	28
Додаток А. Оформлення титульної сторінки роботи.....	31
Додаток Б. Оформлення змісту роботи.....	32
Додаток В. Оформлення анотації курсової роботи.....	33
Додаток Д. Відгук наукового керівника про роботу.....	35
Додаток Е. Оформлення вступу та висновків роботи.....	37

ВСТУП

Важливим етапом творчої самореалізації студентства є наукові дослідження з актуальних проблем тієї чи іншої навчальної дисципліни.

Курсова робота студента визначається колом його наукових інтересів і творчих уподобань. З часом, удосконалена й доповнена, вона може бути представлена як дипломна робота.

Курсова робота виконується з метою закріплення, поглиблення і узагальнення знань, одержаних студентами за час навчання, та їх застосування до комплексного розв'язання конкретного фахового завдання. Курсова робота допомагає студентові систематизувати отримані теоретичні знання з вивченої дисципліни, перевірити якість цих знань, оволодіти первинними навичками проведення сучасних досліджень. Уже за цією першою дослідницькою спробою можна виявити здатність студента самостійно осмислити проблему, творчо, критично її дослідити; вміння збирати, аналізувати і систематизувати літературні (у т.ч. архівні) джерела; формулювати висновки, пропозиції та рекомендації з предмета дослідження.

У процесі написання курсової роботи передбачається розвиток таких *загальних та спеціальних компетентностей*:

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 13. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

СК 1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

СК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

СК 3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мови, що вивчаються.

СК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту відповідно до спеціалізації 03541.

СК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією (аграрною) для розв'язання професійних завдань.

СК 10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (перекладацький) аналіз текстів різних стилів і жанрів.

Передбачається досягнення здобувачами таких *програмних результатів навчання:*

ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 15. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (перекладацький) аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ПРН 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та навчання.

ПРН 19. Мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології.

Тематика курсових робіт обов'язково поновлюється щороку і враховує галузеву складову (аграрний переклад) та спеціалізацію (усний/письмовий переклад).

РОЗДІЛ 1

ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ НАУКОВОЇ РОБОТИ

До написання курсових висуваються такі основні вимоги:

- вивчення та критичний аналіз монографічних і періодичних видань з теми;
- вивчення та характеристика історії досліджуваної проблеми та її сучасного стану;
- чітка характеристика предмета, мети і методів дослідження;
- узагальнення результатів, їх обґрунтування, висновки та практичні рекомендації.

Наукова робота як самостійне навчально-наукове дослідження має виявити рівень загальнонаукової та спеціальної підготовки студента, його здатність застосовувати одержані знання під час розв'язання конкретних проблем, схильність до аналізу та самостійного узагальнення матеріалу з теми дослідження.

Студентові надається право обирати тему роботи з числа визначених кафедрою або запропонувати свою тему з обґрунтуванням її розробки.

Тематика курсових робіт щорічно коригується з урахуванням набутого на кафедрі досвіду, з розширенням новітнього спектру актуальних для українського суспільства проблем.

Обравши тему роботи та погодивши її з науковим керівником, студент послідовно проходить такі етапи:

1. З'ясування об'єкта і предмета дослідження.
2. Визначення мети і завдань роботи.
3. Добір письмових джерел і формування бібліографічної бази даних з обраної теми. Для цього необхідно скористатися кращими бібліотеками міста: Центральною науковою бібліотекою імені В.Вернадського, Парламентською бібліотекою, Науково-технічною бібліотекою НАУ, бібліотекою Київського національного університету імені Тараса Шевченка тощо.
4. Складання попереднього плану роботи, визначення наукових пріоритетів дослідження.
5. Написання роботи, яка складається з реферативної частини, де аналізується вся основна література з досліджуваного питання, і творчої частини, що містить власне дослідження, а також робляться висновки, рекомендації тощо.

6. Оформлення роботи.

Починаючи роботу, студент повинен розподілити свій час, спланувати його і після вибору теми паралельно з навчальними заняттями взятися за її розробку. Тема курсової роботи повинна бути визначена студентом не менш як за п'ять місяців до її захисту, а затверджена кафедрою не менш як за три місяці.

Для узгодження дій та ефективності планування співпраці наукових керівників та студентів і дипломників пропонується такий графік контролю за ходом підготовки курсової роботи до захисту:

Підготовка та узгодження розширеного плану-конспекту курсової роботи	до 16.10
Підготовка чорнового варіанту роботи для читання науковим керівником	до 04.11
Усунення зауважень, врахування рекомендацій наукового керівника, подання чорнового варіанту на друге читання	до 15.11
Урахування рекомендацій наукового керівника, збагачення роботи додатковим дослідженням, підготовка чистового варіанту роботи	до 22.11
Чистове оформлення роботи, подання її науковому керівникові та попередній захист курсової роботи	до 29.11
Захист курсової роботи	до 12.12

Зразок

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
науковий керівник:

(прізвище та ініціали керівника, наукове звання)

(підпис)

"__" _____ 20__ р.

—

**Календарний план
підготовки до захисту курсової роботи
Мірошниченко Ірини Василівни
на тему: "Граматичні особливості перекладу англомовної
наукової та технічної літератури"**

Підготовка та узгодження розширеного плану-конспекту курсової роботи	до 16.10
Підготовка чорнового варіанту роботи для читання науковим керівником	до 04.11
Усунення зауважень, врахування рекомендацій наукового керівника, подання чорнового варіанту на друге читання	до 15.11
Урахування рекомендацій наукового керівника, збагачення роботи додатковим дослідженням, підготовка чистового варіанту роботи	до 22.11
Чистове оформлення роботи, подання її науковому керівникові та попередній захист курсової роботи	до 29.11
Захист курсової роботи	до 12.12

З планом згоден _____ " __ " _____ 20__ р.
(підпис студента) (дата)

Один примірник календарного плану зберігається у наукового керівника, другий видається студентові.

Практика підтверджує безсумнівну доцільність складання такого графіка контролю. Він дисциплінує виконавця, лімітує термін, відведений на підбір літератури з теми і її вивчення, організацію та проведення спостережень, постановку експерименту, аналіз та обробку отриманих результатів, літературне й технічне оформлення роботи та підготовку її до захисту

Кінцевим результатом **курсowego дослідження** повинна бути друкована праця обсягом 25 (2 курс), 35 (3 курс) і 40 (4 курс) друкованих сторінок.

РОЗДІЛ 2 СТРУКТУРА ТА ЕТАПИ ПІДГОТОВКИ РОБОТИ

2.1. Структура курсової роботи

Незалежно від обраної теми, структура роботи має бути такою:

- стандартний титульний аркуш;
- зміст;
- перелік умовних позначень (за необхідності);
- вступ;
- основну частину;
- висновки;
- список використаної літератури;
- додатки;
- резюме.

У **Вступі** необхідно стисло викласти актуальність теми, мету роботи і конкретні завдання для її досягнення, треба зупинитися на тому, що є об'єктом і предметом дослідження, який метод (методи) обирається для проведення дослідження. Формулювання мають бути чіткими, твердження – аргументованими. Епіграфи (за необхідності) оформлюються курсивом, з вирівнюванням по лівому боці.

Основна частина складається, як правило, з двох чи трьох розділів, які, у свою чергу, поділяються на кілька підрозділів. Автор називає й характеризує наукові праці, у яких висвітлювалася обрана ним тема, анотує частини праць, які безпосередньо стосуються його

проблеми, пропонує власні дослідження. Кожна структурна частина роботи має завершуватися висновком, якого доходить студент у результаті цього етапу дослідження.

Перший розділ містить огляд літератури за темою, аналіз наукових концепцій, думок за проблемою. Стисло, критично аналізуються роботи попередників, визначається місце здобувача у розв'язанні проблеми. Дослідник обґрунтовує вибір напряму дослідження, характеризує загальну методику його проведення, наводить методи вирішення завдань. Цей розділ дає уявлення про етапи, зміст наукового пошуку. Докладно викладається, яким чином забезпечена достовірність отриманих результатів: методологічними позиціями, комплексом методів дослідження, всебічним аналізом отриманих фактів, порівнянням даних свого та інших досліджень, перевіркою отриманих результатів і гіпотези різними методами тощо. Закінчується розділ коротким резюме про доцільність проведення досліджень у даній галузі, вибір концепції, що є основою підходу до проблеми дослідження стислим викладом стратегії дослідження.

У **наступних розділах** (наступному розділі) з вичерпною повнотою викладаються наукові факти, отримані під час дослідження, їх пояснення у вигляді наукової концепції. Особлива увага приділяється викладу того нового, що здобувач вносить у розв'язання проблеми. Здобувач повинен дати оцінку повноти досягнення мети і вирішення поставлених завдань, оцінку достовірності одержаних кінцевих результатів у порівнянні з попередньою вітчизняною і зарубіжною практикою, обґрунтувати необхідність подальших досліджень.

Після тексту розділів подається підсумок усієї праці – **Висновки**. Він не містить нових ідей, а лише системно повторює провідні положення попередніх частин. Аргументація цих положень не повторюється, цитати з творів та наукових праць не наводяться. У Висновках подається стисла інформація щодо підсумків виконаної роботи. При цьому зазначають, чи досягнуто основної мети дослідження. Висновки – це наукові положення, що належать особисто автору, які він виносить на прилюдний захист. Висновки мають відповідати меті і завданням дослідження.

Література, використана в роботі, подається окремими списками згідно з жанровими різновидами. Джерела розташовані в

алфавітному порядку, оформлюються відповідно до сучасних бібліографічних вимог. Нумерація джерел є загальною для всіх списків. У список вносяться джерела, процитовані в роботі, та ті, на які є посилання, а також довідкова література, опрацьована студентом. Посилання на Інтернет-джерело містить ім'я автора (за можливості), назву статті, книги тощо та електронну адресу відповідної веб-сторінки. При цитуванні джерела чи посиланні на нього ставляться квадратні дужки, в яких вказується порядковий номер джерела в загальному списку літератури та номер сторінки через кому, наприклад [12, с. 132]. Джерела відокремлюються одне від одного через крапку з комою [12, с. 132; 24, с. 17]. При цитуванні прямою мовою лапки ставляться латиницею. Цитати з джерел іншими мовами перекладаються українською.

2.2. Етапи підготовки роботи

2.2.1. Підготовчий етап

Цей етап починається з вибору теми наукової роботи, її осмислення та обґрунтування. З переліку тем, запропонованих кафедрою, студент вибирає ту, яка найповніше відповідає його інтересам та схильностям. Перевага надається темі, при розробці якої студент може виявити максимум особистої творчості та ініціативи. Разом з керівником необхідно визначити межі розкриття теми.

При з'ясуванні об'єкта, предмета і мети дослідження необхідно зважати на те, що між ними і темою роботи є системні логічні зв'язки. **Об'єктом дослідження** є вся сукупність відношень різних аспектів теоретичної науки, яка слугує джерелом необхідної для дослідження інформації. **Предмет дослідження** – це тільки ті суттєві зв'язки та відношення, які підлягають безпосередньому вивченню в даній роботі, є головними, визначальними для конкретного дослідження. Отже, предмет дослідження є вужчим, ніж об'єкт: об'єктом виступає те, що досліджується, а предметом – те, що в цьому об'єкті має наукове пояснення.

Мета дослідження пов'язана з об'єктом і предметом дослідження і дозволяє визначити завдання дослідження. Мета дослідження – це розробка теоретичної концепції проблеми,

систематизований аналіз стану наукових знань про об'єкт та предмет дослідження.

Актуальність теми обґрунтовується з трьох позицій: задоволення суспільних потреб у вирішенні цієї проблеми, доцільності роботи для розвитку відповідної галузі науки, значущості для вдосконалення відповідної методики.

Далі коротко викладається підхід до проблеми в науковій літературі, основні розвідки з теми, які питання вирішені, які потребують вирішення. Обґрунтовується необхідність проведення дослідження, за можливості визначається провідна його ідея, об'єкт і предмет.

Як правило, формулюються 3-4 **завдання дослідження**:

- охарактеризувати сутність, особливості процесу, явища (предмет дослідження);
- дослідити динаміку розвитку процесу або явища, проаналізувати основні концепції відповідного напрямку науки;
- обґрунтувати перспективні напрямки, шляхи, засоби, цілі, умови розвитку процесу чи явища.

Наукова новизна одержаних результатів включає коротку характеристику нових наукових положень (рішень), запропонованих здобувачем особисто. Необхідно показати відмінність одержаних результатів від відомих раніше. Описати ступінь наукової новизни можна за допомогою певних стилістичних прийомів, наприклад, “Вперше одержано...”, “Обґрунтовано...”, “Набуло подальшого розвитку...”, “На відміну від... в цій роботі доведено...”, “До нових результатів можна віднести...” тощо. Оперативно і в повному обсязі зібрати матеріал, узагальнити та систематизувати його студентіві допоможе оволодіння основними **методами дослідження**, такими як спостереження, експеримент, метод порівняльного аналізу, математичні методи обробки даних тощо. Найкращих результатів можна досягти при комплексному використанні цих методів, проте слід мати на увазі, що залежно від особливостей теми дослідження, специфіки предмета і конкретних умов окремі методи можуть набувати домінантного значення.

Накопичуючи та систематизуючи факти, треба вміти визначити їх типовість, найсуттєвіші ознаки для наукової характеристики, аналізу, порівняння. Аналіз зібраних даних слід проводити у сукупності, з урахуванням усіх сторін відповідної проблеми.

Порівняльний аналіз допомагає виділити головне, типове в питаннях, що розглядаються, простежити зміни поглядів на ту чи іншу проблему залежно від історичних пріоритетів, виявити закономірності, визначити тенденції та перспективи подальшого розвитку.

Отже, широке використання відомих у науці методів накопичення, вивчення, систематизації фактів дасть змогу виконати основне завдання наукового дослідження: поєднати різні роз'єднані знання в цілісну систему, вивести певні закономірності, визначити подальші тенденції розвитку теорії та практики відповідної наукової сфери.

Теоретичне значення та практична цінність одержаних результатів. Наповнення цієї рубрики залежить від того, має робота теоретичне чи практичне значення. У роботі, що має теоретичне значення, треба подати відомості про наукове використання результатів дослідження, значущість для розвитку науки, рекомендації щодо використання висновків і результатів роботи, можливість використання її як теоретичної основи для нових досліджень.

2.2.2. Робота над текстом дослідження

Наступний етап починається з вивчення та анотування літератури з теми наукової роботи. Вивчення літератури треба починати з праць, у яких проблема відображається в цілому, а потім перейти до вузких досліджень. Необхідно виписати всі потрібні цитати, цифри, факти, умови, аргументи, якими оперує автор, доводячи основну ідею статті.

Виконання завдань дослідження неможливе без ознайомлення з основними літературними джерелами з теми роботи. З метою повного їх виявлення необхідно використовувати різні джерела пошуку: каталоги і картотеки кафедр та бібліотек міста, бібліотечні посібники, прикнижні та пристатейні списки літератури, виноски і посилення в підручниках, монографіях та інші.

Під час джерелознавчих пошуків необхідно з'ясувати стан вивченості обраної теми сучасною наукою, щоб не повторювати в роботі загальновідомих істин.

Бібліографічні виписки джерел краще робити на окремих картках, щоб скласти з них робочу картотеку, яка, на відміну від записів у зошиті, зручна тим, що її завжди можна поповнювати новими матеріалами, контролювати повноту добору літератури з кожного розділу роботи, знаходити необхідні записи. Картки можна групувати в будь-якому порядку залежно від мети або періоду роботи над дослідженням.

Складену з теми роботи картотеку необхідно дати на перегляд науковому керівникові, який порекомендує праці, котрі треба вивчити передусім.

Конспектуючи матеріал, слід постійно пам'ятати тему наукової роботи, законспектований матеріал систематизувати за темами і проблемами. Кожна цитата та приклад мають супроводжуватися точним описом джерела із зазначенням сторінок. Чим ширше і різноманітніше коло джерел, які використовуються, тим вищою є теоретична та практична цінність роботи.

Після конспектування матеріалу необхідно перечитати його знову, щоб склалося цілісне уявлення про предмет вивчення.

Правильна та логічна структура роботи – це запорука успіху розкриття теми. Процес уточнення структури складний і може тривати протягом усієї роботи над дослідженням.

Готуючись до викладення тексту роботи, доцільно ще раз уважно осмислити її назву, що містить проблему, яку треба розкрити. Проаналізований та систематизований матеріал викладається відповідно до змісту у вигляді окремих розділів і підрозділів. Кожен розділ висвітлює самостійне питання, а підрозділ – окрему частину цього питання.

Обов'язковою частиною Розділу I (так званого теоретичного) є огляд літератури з теми дослідження, до якого включають найбільш цінні та актуальні роботи. В огляді не слід наводити повний бібліографічний опис публікацій, що аналізуються, достатньо вказати автора й назву, а поруч, у дужках, проставити порядковий номер бібліографічного запису цієї роботи в списку літератури. Закінчити огляд необхідно коротким висновком про ступінь висвітленості в літературі основних аспектів теми.

Тема має бути розкрита без пропуску логічних ланок, тому, починаючи працювати над розділом, треба визначити його головну ідею, а також тези кожного підрозділу. Тези необхідно

підтверджувати фактами, думками різних авторів тощо. Треба уникати безсистемного викладення фактів без достатнього їх осмислення та узагальнення.

Думки мають бути пов'язані між собою логічно, увесь текст має бути підпорядкований одній головній ідеї. Один висновок не повинен суперечити іншому, а має підкріплювати його. Якщо висновки не будуть пов'язані між собою, текст втратить свою єдність. Один доказ має впливати з іншого.

Кожен розділ роботи необхідно завершити висновками, на основі яких формулюють висновки до всієї роботи.

2.2.3. Завершальний етап роботи

На цьому етапі передбачається написання студентом вступу та висновків до роботи, оформлення списку літератури та додатків, редагування тексту, його доопрацювання з урахуванням зауважень наукового керівника, підготовка роботи до захисту.

Вступ доцільно писати після того, як написана основна частина дослідження. У вступі обґрунтовується актуальність обраної теми, її практичне значення; визначається об'єкт, предмет, мета і завдання дослідження; розглядаються методи, за допомогою яких воно проводилось; розкривається структура роботи, її основний зміст. Якщо студент вирішив не торкатися деяких аспектів теми, він повинен зазначити це у вступі (встановлення меж дослідження).

Логічним завершенням дослідження є висновки. Головна їх мета – підсумки проведеної роботи. Висновки подаються у вигляді окремих лаконічних положень, методичних рекомендацій. Дуже важливо, щоб вони відповідали поставленим завданням. У висновках необхідно зазначити не тільки те позитивне, що вдалося виявити в результаті вивчення теми, а й недоліки та проблеми. Основна вимога до заключної частини – не повторювати змісту вступу, основної частини і висновків, зроблених у розділах.

Список використаної літератури відображає обсяг використаних джерел та ступінь вивченості теми, свідчить про рівень володіння навичками роботи з науковою літературою. Укладаючи список літератури, необхідно дотримуватися вимог державного стандарту. Література повинна бути згрупована за такими рубриками: I. Наукові праці; II. Джерела матеріалу дослідження; III. Довідкова

література. Кожний бібліографічний запис треба починати з нового рядка, використану літературу слід розташовувати в алфавітному порядку авторів та назв праць: спочатку видання українською мовою, потім – іноземними. Список використаних джерел має містити обов'язково іноземні джерела.

Додатки (за необхідності)

Для повнотисприйняття до додатків за необхідності доцільно включити допоміжний матеріал:

– таблиці; розрахунки; графіки; діаграми; інструкції та методики, що можуть бути використані в подальшому дослідженні; допоміжні ілюстрації тощо.

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер **Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь**.

Наприклад: Додаток А.

2.2.4. Мовне оформлення роботи

Передусім необхідно звернути увагу на змістовий аспект викладення матеріалу (логічність, послідовність, повнота і репрезентативність, тобто широта використання наукових джерел, загальна грамотність та відповідність прийнятим стандартам), а також на список літератури та зовнішнє оформлення роботи.

Роботу необхідно спочатку виконати в чорновому варіанті. Це дозволяє вносити до тексту необхідні зміни і доповнення як з боку самого автора, так і згідно із зауваженнями наукового керівника.

Вже написаний текст доцільно відкласти і повернутися до нього через деякий час, щоб подивитися на роботу очима сторонньої особи. Весь цей час не слід читати чогось, пов'язаного з темою роботи, але постійно думати над проблемою. У цей період, коли тема вивчена та викладена, з'являються власні думки, власна оцінка та розуміння проблеми – неодмінна умова поліпшення структури і змісту роботи.

Під час підготовки чернетки слід ретельно відредагувати кожне речення, звернути увагу на формулювання, які б просто і чітко, коротко й дохідливо виражали зміст викладених питань. Не варто вживати складні синтаксичні конструкції – вони ускладнюють розуміння, можуть призвести до неадекватних тлумачень тексту.

У роботі потрібно дотримуватися прийнятої термінології, умовних позначень, скорочень і символів, які обов'язково потрібно тлумачити, коли вони вперше з'являються в тексті. Виклад необхідно вести від імені авторського “ми”: “Ми вважаємо...”, “Нам здається...”, “На нашу думку...”, “Ми отримуємо...”, “Нам вбачається...” тощо. Слід уникати в тексті частих повторень слів чи словосполучень – їх необхідно замінювати синонімами або займенниками.

При згадуванні в тексті прізвищ ініціали ставляться перед прізвищем, наприклад: І.Я. Франко, або Іван Франко, а не Франко І.Я., як це прийнято зазначати у списку літератури.

2.2.5. Чорновий варіант роботи

Чорновий варіант роботи треба писати на окремих аркушах паперу з одного боку і обов'язково залишати праворуч поля шириною 3-4 см для внесення автором (науковим керівником) необхідних змін до тексту. Бажано не відкладати оформлення чорнового варіанту роботи на останні дні встановленого терміну. Завдання студента – якомога раніше подати чернетку керівникові. Вважається нормою, коли робота переробляється декілька разів. Навіть досвідчені автори неодноразово доопрацьовують свої роботи.

2.2.6. Остаточний варіант роботи

Після остаточного узгодження чернетки з керівником можна оформляти чистовий, остаточний варіант роботи. Перед тим як віддрукувати роботу з чернетки, її слід ще раз старанно перевірити, уточнити назву розділів, підрозділів, послідовність розміщення матеріалу, звірити цитування, аргументованість і чіткість формулювань, логічність висновків.

До формулювань (назв) заголовків розділів і підрозділів висуваються такі вимоги: стислість, чіткість і синтаксична різноманітність у побудові речень (з переважанням простих, поширених), послідовне та точне відображення внутрішньої логіки змісту роботи.

Розділи, підрозділи і параграфи нумеруються арабськими цифрами. Підрозділи і параграфи нумерують окремо в кожному розділі. Позначення розділів, підрозділів і параграфів та їхні порядкові номери пишуть в одному рядку із заголовком, причому в кінці крапка не ставиться.

Усі сторінки роботи нумеруються від титульної до останньої без пропусків. Першою сторінкою вважається титульний аркуш, на якій цифра 1 не ставиться, другою вважається сторінка, що містить “Зміст”, на ній теж не ставиться цифра 2, на наступній сторінці цифра 3 проставляється, і далі всі сторінки нумеруються згідно з порядком. Порядковий номер сторінки проставляється у правому верхньому кутку поля.

РОЗДІЛ 3 ОФОРМЛЕННЯ РОБОТИ

3.1. Стандарти оформлення

Роботу необхідно оформити за всіма вимогами, що висуваються до подібного виду робіт, з дотриманням усіх необхідних стандартів.

Робота відкривається титульним аркушем, на якому вказують міністерство, назву університету, в якому виконувалося дослідження, назву інституту чи кафедри, на якій воно виконувалося, повну назву теми роботи, прізвище та ініціали студента, курс, групу, факультет, де він навчається, прізвище, ініціали, вчене звання наукового керівника, рік і місце виконання роботи (див. Додаток А).

На наступній сторінці розміщується Зміст із позначенням сторінок. Всі розділи, підрозділи і параграфи, що є у змісті, мають бути виділені в тексті заголовками та підзаголовками (див. Додаток Б).

Після Висновків у роботі подаються необхідні Додатки.

На окремих аркушах до роботи додається відгук наукового керівника (див. Додаток Д),

Загальні вимоги до оформлення курсової роботи

Курсову роботу друкують за допомогою принтера на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210×297) з використанням шрифтів текстового редактора **Word** розміру 14 із полуторним міжрядковим інтервалом до тридцяти рядків на сторінці. Текст курсової роботи друкують, залишаючи поля таких розмірів: ліве – 25 мм, праве – 15 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм. Заголовки друкують прописними (великими літерами), напівжирно, підзаголовки – рядковими (малими літерами), напівжирно, номери сторінок – справа, згори.

3.2. Оформлення цитат

Посилання в тексті статті подавати тільки у квадратних дужках, наприклад [1], [1; 6], де цифри 1 і 6 відповідають порядковому номеру праці або джерела у Списку використаних джерел. Якщо посилання на джерела підряд з 1 по 6, тоді [1-4].

Посилання на конкретні сторінки наводити після номера джерела через кому з маленької букви “с.”), наприклад: [1, с. 5]. Якщо посилання на кілька праць, вони розділяються крапкою з комою: [1, с. 5; 6, с. 25-33].

Якщо використано відомості, матеріали чи твердження з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць тощо з джерела, на яке дано посилання.

Слід давати посилання на джерело при непряму цитуванні – переказі, викладі думок інших авторів своїми словами; при огляді загальних тенденцій наукових досліджень; при зазначенні фактичних даних і результатів попередніх досліджень.

Цитата береться в лапки і обов’язково має посилання на джерело із зазначеним номером сторінки.

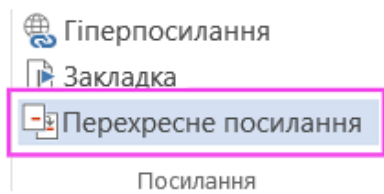
Цитати звичайно наводять:

- для підтвердження власних аргументів;
- як посилання на авторитетне джерело;
- для критичного аналізу того чи іншого твердження.

В інших випадках краще робити непряме цитування.

Посилання мають бути перехресними у текстовому редакторі Word. Перехресне посилання дає змогу зв'язати одну частину документа з іншою. Треба створити перехресне посилання на нумерований список літератури у цьому ж документі. Перехресне посилання відображається як звичайне посилання, за яким читач може перейти до елемента, на який воно вказує.

На вкладці **Вставлення** натисніть кнопку **Перехресне посилання**.

3.3. Оформлення бібліографії

Прикладоформлення списку літератури згідно ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація.Бібліографічнепосилання. Загальніположення та правила складання» з урахуванням правок (код УКНД 01.140.40)

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги	
Один автор	Скидан О. В. Аграрнаполітика в періодринковоїтрансформації: монографія. Житомир: ЖНАЕУ, 2008. 375 с.
Два автора	Крушельницька О. В., Мельничук Д. П. Управлінняперсоналом :навч. посіб. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Київ, 2005. 308 с.
Три автора	Скидан О. В., Ковальчук О. Д., Янчевський В. Л. Підприємництво у сільськіймісцевості :довідник. Житомир, 2013. 321 с.
Колективний автор	Органічневиробництво і продовольчабезпека :зб. матеріалів доп. учасн. III Міжнар. наук.-практ. конф. / Житомир. нац. агроекол. ун-т. Житомир: Полісся, 2015. 648 с.
Багатотомне видання	Генетика і селекція в Україні на межітисячоліть : у 4 т. / гол. ред. В. В. Моргун. Київ : Логос, 2001. Т. 2. 636 с. Фауна України. В 40 т. Т. 36. Инфузории. Вып. 1. Суктории (<i>Ciliophora, Suctorea</i>) / И.В. Довгаль. Киев :Наукова думка, 2013. 271 с.
За редакцією	Доклінічнідослідженняветеринарнихлікарськихзасобів / за ред. І. Я. Коцюмба. Львів: Тріадаплюс, 2006. 360 с.

Автор і перекладач	<p>Котлер Ф. Основы маркетинга : учеб. пособие / пер. с англ. В. Б. Боброва. Москва, 1996. 698 с.</p> <p>Брігхем С. В. Основифінансового менеджменту / пер. з англ. В. Біленького та ін. Київ : Молодь, 1997. 998 с.</p>
Частина видання	
Розділ книги	<p>Саблук П. Т. Напрямки розвитку економіки ваграрнійсферівиробництва. <i>Основи аграрного підприємництва</i>/ за ред. М. Й. Маліка. Київ, 2000. С. 5-15.</p>
Тези доповідей, матеріали конференцій	<p>Зінчук Т. О. Економічнінаслідки впливупродовольчихорганічнихвідходів на природніресурсисвіту. <i>Органічне виробництво і продовольча безпека: зб. матеріалів доп. учасн. II Міжнар. наук.-практ. конф. Житомир :Полісся, 2014. С. 103-108.</i></p> <p>Скидан О. В., Судак Г. В. Розвиток сільськогосподарського підприємництва на кооперативних засадах. <i>Кооперативні читання: 2013 рік: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 4–6 квіт. 2013 р. Житомир: ЖНАЕУ, 2013. С. 87-91.</i></p>
Статті з продовжуючих та періодичних видань	<p>Якобчук В. П. Стратегічні пріоритети інноваційного розвитку підприємства в аграрній сфері. <i>Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Сер. Економіка.</i> 2013. Вип. 148. С. 31-34.</p> <p>Масловська Л. Ц., Савчук В. А. Оцінка результативності і ефективності виробництва органічної агропродовольчої продукції. <i>Агросвіт.</i> 2016. № 6. С. 23-28.</p>

	<p>Акмеологічні засади публічного управління / Є. І. Ходаківський та ін. <i>Вісник ЖНАЕУ</i>. 2017. № 1, т. 2. С. 45–58.</p> <p>DankevychYe. M., DankevychV. Ye., ChaikinO. V. Ukraineagriculturallandmarketformationpreconditions. <i>ActaUniversitatisAgriculaeetSilviculaeMendelianaeBrunensis</i>. 2017. Vol. 65, №. 1. P. 259–271.</p>
Електронні ресурси	
Книги	<p>Лляшенко С. М., Шипуліна Ю. С. Товарнаінноваційнаполітика : підручник. Суми : Університетська книга, 2007. 281 с. URL: ftp://lib.sumdu.edu.ua/Books/1539.pdf (дата звернення: 10.11. 2017).</p>
Законодавчі документи	<p>Про стандартизацію : Закон України від 11 лютого 2014 р. № 1315. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1315-18 (дата звернення: 02.11.2017).</p> <p>Концепція Державної цільової програми розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року : проект / М-во аграр. політики та продовольства України. URL: http://minagro.gov.ua/apk?nid=16822 (дата звернення: 13.10.2017).</p>

Періодичні видання	<p>Клітна М. Р., Брижань І. А. Стан і розвиток органічного виробництва та ринку органічної продукції в Україні. <i>Ефективна економіка</i>. 2013. № 10. URL: http://www.m.nayka.com.ua/?op=1&j=efektyvna-ekonomika&s=ua&z=2525 (дата звернення: 12.10.2017).</p> <p>Neave H. Deming's 14 Points for Management: Framework for Success. <i>Journal of the Royal Statistical Society. Series D (The Statistician)</i>. 2012. Vol. 36, № 5. P. 561–570. URL: http://www2.fiu.edu/~revellk/pad3003/Neave.pdf (Last accessed: 02.11.2017).</p> <p>Colletta L. Political Satire and Postmodern Irony in the Age of Stephen Colbert and Jon Stewart. <i>Journal of Popular Culture</i>. 2009. Vol. 42, № 5. P. 856–874. DOI: 10.1111/j.1540-5931.2009.00711.x.</p>
Сторінки з веб-сайтів	<p>Що таке органічні продукти і чим вони кращі за звичайні? <i>Екологія життя</i>: веб-сайт. URL: http://www.eco-live.com.ua (дата звернення: 12.10.2017).</p>
Інші документи	
Законодавчі і нормативні документи	<p>Конституція України : станом на 1 верес. 2016 р. / Верховна Рада України. Харків : Право, 2016. 82 с.</p> <p>Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо удосконалення деяких положень : Закон України від 5 жовт. 2017 р. № 2164. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 9 листоп.</p>

(інструкції, накази)	<p>Інструкція про порядок нарахування і сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування :затв. наказом М-ва фінансів України від 20 квіт. 2015 р. № 449. <i>Все про бухгалтерський облік.</i> 2015. № 51. С. 21–42.</p> <p>Про затвердження Порядку забезпечення доступу вищих навчальних закладів і наукових установ, що знаходяться у сфері управління Міністерства освіти і науки України, до електронних наукових баз даних : наказ М-ва освіти і науки України від 2 серп. 2017 р. № 1110. <i>Вища школа.</i> 2017. № 7. С. 106–107</p>
Стандарти	<p>ДСТУ ISO 9001: 2001. Системи управління якістю. [Чинний від 2001-06-27]. Київ, 2001. 24 с. (Інформація та документація).</p> <p>СОУ–05.01-37-385:2006. Вода рибного господарських підприємств. Загальні вимоги та норми. Київ : Міністерство аграрної політики України, 2006. 15 с. (Стандарт Мінагрополітики України)</p>
Патенти	<p>Комбайн рослинозбиральний універсальний : пат. 77937 Україна : МПК А01D 41/02, А01D 41/04, А01D 45/02. № а 2011 09738 ; заявл. 05.08.2011 ; опубл. 11.03.2013, Бюл. № 5.</p>
Авторські свідоцтва	<p>А. с. 1417832 ССРСР, МКИ А 01 F 15/00. Стенка рулонного пресс-подборщика / В. Б. Ковалев, В. Б. Мелегов. № 4185516 ; заявл. 22.01.87; опубл. 23.08.88, Бюл. № 31.</p>

<p>Дисертації, автореферати дисертацій</p>	<p>Романчук Л. Д. Оцінка джерел надходження радіонуклідів до організму мешканців сільських територій Полісся України : дис. ... д-ра с.-г. наук : 03.00.16 / Житомир. нац. агрокол. ун-т. Житомир, 2011. 392 с.</p> <p>Романчук Л. Д. Оцінка джерел надходження радіонуклідів до організму мешканців сільських територій Полісся України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра с.-г. наук : 03.00.16. Житомир, 2011. 40 с.</p>
<p>Препринти</p>	<p>Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т пробл. безпеки АЕС НАН України, 2006. 7 с. (Препринт. НАН України, Ін-т пробл. безпеки АЕС ; 06-1).</p>

РОЗДІЛ 4 КЕРІВНИЦТВО РОБОТОЮ ТА ЇЇ РЕЦЕНЗУВАННЯ

Керівництво курсовими роботами здійснюється кваліфікованими викладачами. Організація і контроль за процесом підготовки й захисту курсових робіт покладаються на завідувача кафедри.

Обов'язки наукового керівника:

- надавати допомогу у виборі теми, розробці плану (змісту) роботи, доборі літератури, методології та методів дослідження;
- аналізувати зміст роботи, висновки і результати дослідження;
- складати поетапний план виконання роботи з зазначенням термінів;
- контролювати виконання плану дослідження;
- доповідати на засіданні кафедри про виконання та завершення роботи;
- дати відгук на роботу.

Відгук наукового керівника роботи повинен містити оцінку таких складових як:

- актуальність теми;
- ступінь наукового і практичного значення праці;
- новизну поставлених питань та оригінальність їх розв'язання;
- вміння використовувати наукову літературу;
- ступінь оволодіння методами дослідження;
- повноту та якість розробки теми;
- логічність, послідовність, аргументованість, мовну грамотність викладу матеріалу тощо;

Наприкінці відгуку науковий керівник оцінює роботу за національною шкалою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно) (див. Додаток Д).

РОЗДІЛ 5 ЗАХИСТ ТА ОЦІНЮВАННЯ РОБОТИ

До захисту курсових робіт допускаються студенти, які виконали всі необхідні вимоги навчального плану. У процесі захисту студент повинен продемонструвати певний рівень володіння науковими фактами, спроможність їх аналізувати, аргументувати свою точку зору, відповідати на запитання, дотичні до теми дослідження.

Захист курсової роботи проводиться згідно з графіком, затвердженим кафедрою, у присутності комісії у складі голови (завідувача кафедри) та декількох (двох) членів кафедри, один з яких є науковим керівником студента.

Доповідь необхідно підготувати заздалегідь у формі виступу, в якому доцільно висвітлити такі питання: обґрунтування актуальності теми дослідження, мету, завдання, об'єкт, предмет дослідження, що вдалося встановити, методи дослідження, елементи новизни у теоретичних положеннях, з якими труднощами довелося зіткнутися в процесі дослідження, які положення не знайшли підтвердження. У виступі мають міститися також відповіді на основні зауваження наукового керівника.

Автор повинен відповісти на всі запитання, поставлені членами комісії та іншими присутніми. Відповіді повинні бути конкретними і лаконічними. У випадку, коли студент не може відповісти на поставлене запитання, йому необхідно у ввічливій формі вказати на причину цього, наприклад: “Це не входило до кола наших досліджень”, “Це є предметом наших подальших наукових пошуків” тощо.

У **заключному слові** студент має подякувати всім, хто був задіяний у процесі підготовки його роботи: перш за все, науковому керівникові, а також усім, хто ставив запитання та виявив інтерес до його дослідження.

Оцінка за курсову роботу заноситься до залікової книжки студента та до екзаменаційної відомості

Критерії оцінювання робіт:

Відповідно до Положення курсова робота оцінюється у 100 балів.

Захист курсових робіт відбувається згідно із заздалегідь повідомленим графіком і проводиться перед комісією у складі двох викладачів кафедри та керівника курсової роботи.

Порядок захисту курсової роботи:

- доповідь автора (до 10 хвилин), в якій розкривається основний зміст роботи, результати експериментального дослідження, висловлюються власні пропозиції та прийняті рішення;
- відповіді автора на запитання щодо досліджуваної проблеми членів комісії та присутніх на захисті студентів;
- оцінювання членами комісії якості виконання, змісту та захисту курсової роботи студента.

У рецензії на курсову роботу зазначається:

- ступінь виконання завдання, поставленого керівником перед студентом;
- рівень самостійності у написанні роботи;
- ефективність використаних методів;
- практична значимість і можливість використання у майбутній професійній діяльності;
- якість мовного оформлення роботи;
- якість бібліографічного опису, наявність посилань на список літератури у тексті роботи.

Рецензія обов'язково повинна містити оцінку у 100-бальній шкалі, пропоновану керівником роботи до її захисту.

Оцінювання курсових робіт проводиться у 100 бальній шкалі за наступними критеріями, зокрема:

- ступінь виконання завдання, поставленого керівником перед студентом або повнота розкриття теми у роботі – 50 балів;
- рівень самостійності у написанні роботи – 20 балів;
- можливість використання роботи у майбутній професійній діяльності – 10 балів;
- якість мовного оформлення – 10 балів;
- якість коректного бібліографічного опису, наявність посилань на список літератури у тексті роботи – 10 балів.

Оцінка за стобальною шкалою переводиться в оцінку за чотирибальною шкалою /"відмінно", "добре", "задовільно", "незадовільно"/ за шкалою переведення ЄКТС. Обидві оцінки

вносяться у заліково-екзаменаційну відомість за підписом членів комісії та залікову книжку за підписом керівника курсової роботи.

У випадку отримання студентом при захисті курсової роботи (проекту) оцінки „незадовільно” рішенням кафедри йому пропонується нова тема і новий термін виконання курсової роботи (проекту).

На **“відмінно”** може бути оцінена курсова робота, що повною мірою задовольняє таким вимогам:

- а) її зміст відповідає заявленій темі і послідовно розкриває її;
- б) робота має загальноприйнятую стандартизовану структуру;
- в) у роботі зроблено огляд найбільш відомих досліджень з теми;
- г) робота є самостійною стосовно поставлених завдань та висновків;
- д) головна частина цілковито вирішує коло поставлених завдань;
- е) робота написана літературною українською мовою (з дотриманням наукового стилю мовлення), не містить орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок;
- ж) науковий керівник рекомендує оцінити роботу на **“відмінно”**;
- з) робота на кожному етапі подавалася завчасно на перевірку науковому керівникові;
- к) зауваження наукового керівника враховані і опрацьовані.

На **“добре”** і **“задовільно”** робота оцінюється при наявності огріхів у вимогах, які відображені в пунктах а, в, г, д, е.

Пункти б, ж, з, к повинні бути дотриманими обов’язково, інакше робота взагалі не приймається до розгляду.

ДОДАТОК А
ОФОРМЛЕННЯ ТИТУЛЬНОЇ СТОРІНКИ РОБОТИ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

Факультет права та лінгвістики
Кафедра романо-германської філології та перекладу

ФЕДОРОВА Марина Євгенівна
Студентка 4 курсу 2 групи

ГРАМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ
АНГЛОМОВНОЇ НАУКОВОЇ ТА ТЕХНІЧНОЇ
ЛІТЕРАТУРИ

курсова робота

Науковий керівник:
кандидат педагогічних наук,
завідувач кафедри романо-
германської філології та
перекладу
ІГНАТЕНКО В.Д.

Біла Церква – 2021

ДОДАТОК Б ОФОРМЛЕННЯ ЗМІСТУ РОБОТИ

1. Оформлення змісту курсової роботи

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Розділ 1. Загальна характеристика перекладу наукової та технічної літератури.....	5
1.1. Загальна та спеціальні теорії перекладу (на прикладі перекладу наукових та технічних текстів)	5
1.2. Релевантні для перекладу риси функціональних стилів наукової літератури	14
1.3. Граматичні особливості наукової та технічної літератури як проблема перекладу	22
Розділ 2. Морфологічні особливості українського перекладу англомовної наукової та технічної літератури.....	32
2.1. Особливості відтворення форм числа іменника ...	32
2.2. Передача в перекладі контекстуальних значень артиклів....	34
2.3. Переклад прислівників на -ly	38
Висновки	41
Список використаних джерел	43
Додатки.....	45

ДОДАТОК В **ОФОРМЛЕННЯ АНОТАЦІЇ РОБОТИ**

Зразок оформлення анотації англійською мовою

Summary

Miroshnichenko Irene

Grammatical Peculiarities of the Translation of English Language Scientific-Technical and Literary Prose.

The thesis of 4th year student of the Department of Linguistics (speciality 7.030507 for Bachelor's Degree. – Translation Studies. – Bila Tserkva National Agrarian University, Bila Tserkva, 2009.

The thesis sets out to provide a comprehensive description of translational differences and strategies in reproducing grammatical forms and constructions in scientific-technical and literary works. This is the first substantial research work devoted to the contrastive analysis of grammatical peculiarities of scientific-technical and literary translation types. The research is based on the data collected from original and translated texts of English and Ukrainian scientific-technical and scientific popular and literary texts. It consists of an introduction, three chapters, conclusions, a list of references and eleven appendices.

The research outlines the basic tasks of general and special translation theories on the example of scientific-technical and literary translation types. It presents an overview of key linguistic and translation studies works in the field, with much attention paid to general translation related to peculiarities of styles of scientific-technical and literary prose. The focus is on the analysis of grammatical aspects of English-Russian and English-Ukrainian translation which was followed by an in-depth description of studies devoted to grammatical problems of scientific-technical and literary translation types.

The investigation of sample grammatical forms and constructions from English language scientific-technical and literary works and their corresponding Ukrainian equivalents allowed us to single out English grammatical phenomena that are of greatest importance in terms of translation due to the insufficient degree of investigation of ways and methods of their Ukrainian rendering.

The research reveals convergent and divergent features of Ukrainian translations of English language scientific-technical and literary prose in terms of morphology. Of special translation interest here are the peculiarities of rendering the number forms of English nouns, conveying the meanings of definite and indefinite articles, the meanings of adverbs ending in -ly having different syntactic functions as well as rendering imperative forms of English verbs. The research presents common and different features in the ways and methods used in translating these grammatical forms and constructions in English language scientific-technical and literary texts, their quantitative characteristics having been evaluated and compared. The chapter highlights ways and methods of translating morphological phenomena peculiar to one of the translation types compared.

The thesis scientifically proves that in the scientific-technical translation and literary translation largely the same set of methods and techniques of translation is used which are sure to reveal convergence and divergence features. According to the statistical analysis conducted, differences in the set of translation methods of separate grammatical phenomena in scientific-technical and literary texts are found to have different frequency of using translation methods and techniques. Unlike the translator of scientific and technical materials, the translator of literary works should take into account a greater number of translation peculiarities, in particular, greater necessity of using translator's individual solutions in rendering both rational and logical and aesthetic and artistic information contained in literary texts.

The present research has covered grammatical phenomena which constitute most important problems in scientific-technical and literary translation types. Its results can be used for solving practical problems in terms of English-Ukrainian translation, in particular when rendering texts of different functional styles. The thesis submitted will contribute to the theory of scientific-technical and literary translation as well as contrastive grammar and contrastive stylistics.

Keywords: scientific-technical translation, literary translation, grammar forms and constructions, morphological and syntactical translation peculiarities, convergence and divergence features in using ways and methods of translation, translator's individual solution.

ДОДАТОК Д
ВІДГУК НАУКОВОГО КЕРІВНИКА ПРО РОБОТУ

ВІДГУК
наукового керівника
про курсову роботу

студент _____ курсу групи _____

(прізвище та ім'я)

Тема:

Робота є відповідною щодо:

- актуальності
- новизни
- зв'язку з майбутньою професією

Зміст роботи відповідає зазначеній темі:

- повністю
- частково
- не відповідає

У роботі опрацьовано:

- всі необхідні джерела з теми
- недостатню кількість джерел

Робота є:

- самостійною
- частково реферативною
- реферативною

Висновки:

- відповідають темі роботи
- не відповідають темі роботи

Оформлення списку використаної літератури відповідає вимогам:

- повністю
- частково
- не відповідає

Робота на кожному етапі підготовки подавалася керівникові:

- вчасно
- із запізненнями
- не подавалася

Зауваження керівника:

- ураховані й опрацьовані
- ураховані частково
- не враховані

Щодо вимог до подібного типу досліджень робота є:

- відповідною
- невідповідною

Роботу

- рекомендовано до захисту з оцінкою _____
- не рекомендовано до захисту

Науковий керівник:

(Прізвище, ім'я, по-батькові)

(підпис)

“ _____ ” _____ 20__ р.

ДОДАТОК Е

ОФОРМЛЕННЯ ВСТУПУ ТА ВИСНОВКІВ РОБОТИ

1. Зразок вступу

ВСТУП

Дослідження присвячене аналізу граматичних особливостей перекладу англомовних науково-технічних та художніх текстів. Як відомо, мова науково-технічної літератури відрізняється від мови художньої прози певними лексичними, граматичними та стилістичними особливостями. Якщо лексичні відмінності в текстах різних функціональних стилів помітні навіть для нефахівця (це значна кількість спеціальної лексики в науково-технічних текстах та широке використання емоційно-експресивних лексичних засобів у мові художньої прози), граматичні відмінності значно менш виразні, але не менш різноманітні.

Актуальність дослідження зумовлена недостатнім порівняльним вивченням граматичних особливостей перекладу українською мовою англомовної науково-технічної та художньої прози, а також сучасними вимогами до цих видів перекладу, коли йдеться про передачу не лише змісту оригіналу, а й про оптимальне відтворення стилістичних характеристик тексту. Зіставлення окремих граматичних явищ мови-джерела і мови перекладу в межах контрастивно-перекладознавчого аналізу текстів науково-технічної та художньої прози розв'язує певні вузькі, часткові проблеми цих жанрово-стилістичних видів перекладу, але воно є надзвичайно актуальним на сучасному етапі розвитку перекладознавства, адже принцип цілісного сприйняття тексту – науково-технічного чи художнього – передбачає якнайприскіпливішу увагу до окремих його складових частин.

Мета дослідження полягає у встановленні та порівнянні особливостей відтворення українською мовою граматичних явищ у перекладі англомовної науково-технічної та художньої прози. Реалізація поставленої мети передбачає розв'язання низки конкретних **завдань**: 1) охарактеризувати граматичні явища, що становлять найважливіші проблеми перекладу науково-технічних та художніх текстів; 2) здійснити комплексний контрастивно-перекладознавчий аналіз особливостей передачі граматичних елементів у науково-технічному та художньому перекладі; 3)

порівняти основні прийоми та способи відтворення українською мовою вибраних граматичних явищ у перекладі науково-технічної та художньої літератури; 4) виявити дивергентні та конвергентні риси у використанні визначених прийомів та способів у перекладі науково-технічних та художніх текстів; 5) зіставити якісні та кількісні характеристики вживання прийомів та способів відтворення досліджуваного граматичного явища в перекладі текстів науково-технічної та художньої прози; 6) виокремити прийоми перекладу граматичних явищ, характерні лише для одного з порівнюваних видів перекладу.

Об'єктом дослідження є граматичні форми та конструкції, представлені на рівні словоформ (морфологічні особливості) та рівні словосполучень і речень (синтаксичні особливості) англомовних науково-технічних та художніх текстів та їхніх українських відповідників.

Предметом дослідження є особливості стратегії перекладачів у віднайденні способів та прийомів відтворення складних граматичних явищ в українських перекладах англомовної науково-технічної та художньої літератури.

Фактичний матеріал дослідження складає понад 1000 зразків речень, що містять досліджувані граматичні форми та конструкції, з них 338 – з оригінальних науково-технічних текстів (близько 2 000 сторінок) та їх перекладів, 258 – з науково-технічних текстів без відповідних перекладів та 495 зразків речень з оригінальних художніх творів (близько 2 000 сторінок) та їх перекладів.

Дослідження особливостей передачі в перекладі граматичних форм та конструкцій базується, з одного боку, на аналізі українських перекладів англомовних науково-технічних та науково-популярних текстів, переважно з галузей економіки, фінансів, хімії, фізики, соціології, юриспруденції, комп'ютерних технологій тощо. З Іншого боку, матеріалом дослідження граматичних особливостей перекладу були художні прозові твори Ш. Бронте, Дж. Голсуорсі, Г. Гріна, Дж. К. Джерома, Ч. Дікенса, Т. Драйзера, У. Коллінза, Ф. Купера, Дж. Лондона, М. Моема, Е. По, Дж. Селінджера, Е. Хемінгуей, Ф. Фіцджеральда в перекладі українських перекладачів Р. Доценка, Ю. Лісняка, О. Логвиненка, В. Митрофанова, В. Морозова, А. Муляра, М. Пінчевського, Е. Ржевуцької та інших.

Для розв'язання поставлених завдань у роботі застосовано **комплексну методикау дослідження**. Основними методами аналізу граматичних явищ у текстах оригіналу та перекладу є морфолого-синтаксичний аналіз, лінгвостилістичний аналіз, комплексний контрастивно-перекладознавчий аналіз із залученням елементів контекстуального, компонентного, трансформаційного аналізів, а також методу кількісних підрахунків і методу словникових дефініцій.

Наукова новизна здобутих результатів полягає в тому, що, хоча англійська та українська мови перебувають у відносно тривалому культурно-історичному та перекладацькому контактах, у перекладознавстві не було ще дослідження тих проблем, що з ними стикаються перекладачі, відтворюючи граматичні явища в перекладі науково-технічних та художніх текстів. Уперше в українському перекладознавстві встановлено граматичні особливості різних типів перекладу – науково-технічного та художнього. Уперше зіставлено основні прийоми та способи відтворення граматичних явищ у перекладі науково-технічної та художньої літератури, порівняно їхні частотні характеристики та виокремлено прийоми перекладу граматичних явищ, притаманні кожному з порівнюваних типів перекладу.

Теоретичне значення дослідження полягає в тому, що його результати становлять внесок у розвиток теоретичних аспектів перекладознавства, зокрема жанрово-стилістичних теорій перекладу, контрастивної граматики та контрактивної стилістики англійської та української мов. Результати порівняльного аналізу граматичних особливостей науково-технічного та художнього перекладу відкривають перспективу для подібних досліджень передачі в перекладі граматичних явищ на матеріалі цих та інших стилів та інших пар мов.

Практична цінність роботи визначається тим, що її результати можна застосовувати для розв'язання практичних проблем, пов'язаних з англо-українським перекладом, зокрема перекладом текстів різних стилів. Запропонована схема аналізу фактичного матеріалу може бути використана для розгляду інших граматичних проблем перекладу.

2.Зразок висновків

ВИСНОВКИ

У роботі подано вирішення актуальної наукової задачі зіставлення граматичних особливостей перекладу українською мовою англomовних науково-технічних та художніх текстів. Дослідження дозволило дійти таких висновків:

1. Закономірності співвідношення граматичних форм і конструкцій мов оригіналу та перекладу найяскравіше виявляються саме в зіставленні текстів різних функціональних стилів, зокрема науково-технічної та художньої літератури. Переклади граматичних форм та конструкцій в зіставленні з їхніми оригіналами дають багатий матеріал для теоретичних узагальнень щодо прийомів відтворення засобами цільової мови граматичних явищ у перекладі науково-технічної та художньої прози.

2. Серед *морфологічних* труднощів перекладу науково-технічних та художніх текстів значної уваги заслуговують особливості відтворення форм числа іменників, передачі значень означеного та неозначеного артиклів, відтворення прислівників на *-ly* та форм наказового способу дієслова. *Синтаксичні* особливості перекладу англomовної науково-технічної та художньої літератури доцільно аналізувати окремо на рівні словосполучень (препозитивних дво- та багатокомпонентних атрибутивних груп) та речень (синтаксичних структур, зокрема речень з агентивним підметом, вираженим іменником-неістотою, суб'єктно-предикативних інфінітивних зворотів, каузативних конструкцій, абсолютних зворотів та емпатичних конструкцій).

3. *Співвідношення форм однини та множини іменників* у мовах оригіналу та перекладу не є однаковим при зіставленні науково-технічних та художніх текстів. У більшості досліджених випадків форми числа англійських та українських іменників збігаються, причому в науково-технічному перекладі відсоток збігу вищий, ніж у художньому перекладі. У випадках незбігу форм числа іменників перекладачеві художніх творів, на відміну від перекладача науково-технічних матеріалів, слід враховувати більшу кількість особливостей, зокрема частішу необхідність використання індивідуально-перекладацьких рішень, що зумовлено характером

текстів художньої літератури, в яких, крім логіко-поняттєвої основи – фактуальної інформації, є ще й емоційно-експресивний складник – художньо-естетична інформація.

4. При відтворенні контекстуальних значень *означеного та неозначеного артиклів* у ролі українських еквівалентів артиклів, крім випадків, коли вони в перекладі вилучаються, застосовуються такі мовні засоби: синтаксичні (порядок слів – препозиція і постпозиція підмета стосовно присудка), морфологічні (заміна форм однини англійських іменників формами множини українських іменників) та лексико-граматичні (займенники, числівники, прикметники тощо).

5. Переклад *прислівників на -ly* становить певні труднощі, зумовлені проблемою визначення їх функції у реченні – детермінанта чи обставини. Встановлено, що найпоширенішим способом перекладу прислівників-детермінантів є їх відтворення парентетичним словом (висловом). Головним безособовим реченням у складі складнопідрядного передається більше таких прислівників у перекладі художньої прози. Деякі прислівники-детермінанти в науково-технічних текстах відтворюються українськими прислівниками та іменниковими словосполученнями. Умовні підрядні речення складають незначний відсоток випадків передачі прислівників-детермінантів у перекладі науково-технічної літератури. Морфологічні трансформації та описовий переклад застосовуються в перекладі таких прислівників в обох видах перекладу, але частіше у художньому перекладі.

6. Серед прийомів перекладу *двокомпонентних атрибутивних груп* частотнішими в науково-технічному перекладі є перестановка означального та означуваного компонентів, компресія та декомпресія, а частотнішими в художньому перекладі – морфологічні трансформації, перестановка членів означального компоненту, іменникове словосполучення, прикладка, аналогічна атрибутивна група, дієприкметниковий зворот, підрядне означальне речення, описовий переклад. Прерогативою науково-технічного перекладу є використання калькування та транскодування. Лише художньому перекладу властиве відтворення двокомпонентних груп за допомогою переносу означення. Переклад атрибутивних словосполучень з внутрішньою предикацією, властивих лише

англомовним художнім творам, відбувається за допомогою вищезазначених прийомів перекладу.

Набір прийомів перекладу *трикомпонентних* атрибутивних груп, подібний до прийомів перекладу двокомпонентних словосполучень, є спільним для науково-технічного та художнього перекладу, але частотність їх використання варіюється в залежності від норм цих функціональних стилів та характеру завдань, що стоять перед перекладачем науково-технічного або художнього тексту.

Відтворення *багатокомпонентних* словосполучень становить більші труднощі, зумовлені надзвичайною складністю їх синтаксичної структури та міжкомпонентних зв'язків. Атрибутивні групи, що складаються з чотирьох, п'яти, шести та більше компонентів, можуть підлягати порівнянню у науково-технічному та художньому перекладі лише з огляду на їх структурні моделі: аналіз кількісних характеристик способів перекладу таких груп неможливий через виявлення неоднакової кількості багатокомпонентних словосполучень й обстежуваному масиві науково-технічних та художніх текстів.

7 Подальшою перспективою наукового пошуку в обраному напрямку може бути дослідження особливостей відтворення в українських перекладах англійських герундіальних конструкцій, суб'єктно-предикативних та об'єктно-предикативних дієприкметникових зворотів, речень з груповим і розщепленим підметом та інших граматичних явищ, що становлять найважливіші проблеми перекладу текстів науково-технічної та художньої літератури.

Методичні рекомендації для написання курсової роботи
для студентів спеціальності 035 «Філологія»
ОП «Германські мови та літератури
(переклад включно, перша – англійська)»

Укладачі: ІГНАТЕНКО Вікторія Дмитрівна
МИХАЙЛЕНКО Олена Олександрівна

Здано до складання _____ Підписано до друку _____.

Формат ____ .Ум. др. арк. ____ . Тираж

Р.В. відділ, Сектор оперативної поліграфії БНАУ.

09117, Біла Церква, Соборна площа, 8/1; тел. 33-11-01